

Invasion af Silkehaler (*Bombycilla g. garrulus* (L.)) Vinteren 1943-44.

Af CHR. KRÜGER.

(With a Summary in English: Irruption of the Waxwing (*Bombycilla g. garrulus* (L.)) during the Winter of 1943-44).

I Vinteren 1943-44 foregik en kraftig Invasion af Silkehaler over store Dele af Europa. Det var min Hensigt gennem en Indsamling af Iagttagelser fra Ind- og Udland at foretage en Undersøgelse af denne Invasion til Supplement af min Undersøgelse af Invasionen i Vinteren 1941-42 (KRÜGER 1943, p. 20). Imidlertid bevirkede Krigen, at det var vanskeligt at komme i Forbindelse med Ornithologer i Udlandet, og jeg maatte derfor opgive min Plan.

Her fra Landet modtog jeg mange Meddelelser om Iagttagelser fra Medlemmer af D. O. F., men jeg har opgivet at udarbejde en detailleret Redegørelse for Indvandringens Forløb, fordi den ikke væsentligt adskiller sig fra tidligere Invasioner, som har fundet Omtale i Litteraturen, og skal nøjes med en ganske kort Redegørelse, idet jeg takker samtlige Medarbejdere.

Som saa ofte før begyndte Indvandringen i Slutningen af Oktober, og Fuglene viste sig samtidigt i Jylland og paa Sjælland. Fra Midten af November tog Invasionen Fart, og fra dette Tidspunkt var Fuglene udbredt over hele Landet. Baade paa Sjælland og i Jylland faldt Kulminationen mellem 1. og 20. December, men endnu i Januar 1944 var der mange Silkehaler her i Landet, og der er ikke Tvivl om, at et meget betydeligt Træk fra Slutningen af November til Begyndelsen af Januar er gaaet gennem Danmark. I Februar var der endnu mange Silkehaler, men Flokkene var i denne Maaned betydeligt mindre end i de foregaaende Maaneder, og baade fra Marts og April er der spredte Iagttagelser fra hele Landet, fra April dog fortrinsvis fra Sjælland.

Af særlig Interesse er det, at der saa sent som i Maj 1944 blev set Silkehaler her i Landet. Dr. phil. LAUGE KOCH har meddelt mig, at der i hans Have i Rungsted er gjort følgende

Iagttagelser: 1. Maj: 1; 2. Maj: 4; 4. Maj: 7; 12. Maj: 1; 23. og 26. Maj: 1. — Endvidere foreligger en Oplysning om, at der ved Kastrup d. 10. Maj blev set 1 Silkehale. Disse sene Iagttagelser er paafaldende, for den seneste Iagttagelse, der hidtil er kendt fra Danmark er: Tisvilde Hegn 1. Maj 1932 (Danske Fugle 4, 1900, p. 62).

Som sædvanlig er Trækket gennem Danmark gaaet over en bred Front med Koncentration over det sydlige Kattegat og Landgang mellem Randers og Fredericia. Samtidig har Trækket over Øresund været kraftigt, sandsynligvis endnu kraftigere end Trækket over Kattegat. Heller ikke denne Gang synes Fyn at have været stærkt besøgt af Silkehalernes Træk. Muligvis har Invasionen i Jylland været mindre end 1941-42, og som det har været Tilfældet under tidligere Invasioner, viste Silkehalerne sig overvejende i Østjylland, medens der kun foreligger faa Iagttagelser fra Vestjylland. Nogle sjællandske Iagttagere (TH. FRØLICH og P. JÜRGENSEN) mener, at Invasionen i 1943 var større end i 1941, og det er muligt, at Sjælland har modtaget Invasionens Hovedstyrke.

Af stor Interesse er det, at man i Rungsted havde Lejlighed til at finde en Silkehale, som viste sig at være ringmærket paa Helgoland under Invasionen 1941-42. Fuglens Data er: Helgoland 9. 12. 1941—Rungsted 13. 1. 1944 (HOLGER POULSEN).

Denne Genfangst er af Værdi, fordi den viser, at det er de samme Fugle, der har været i Bevægelse under de sidste 2 Invasioner.

Jeg forsøgte at faa Iagttagelser frem fra Sverige, men modtog kun faa. Her har Trækkets Koncentration aabenbart ligget noget tidligere end i Danmark, nemlig mellem 1. og 30. November. Fra Statens Växtskyddsanstalt i Stockholm modtog jeg Oplysning om, at Rønnens (*Sorbus aucuparia* L.) Bærsætning stort set var under Middel i hele Sverige og nogle Steder saa ringe, at der maatte siges at herske Misvækst. Med Hensyn til dette Træ, der er saa vigtigt for Silkehalens Ernæring om Vinteren, har Forholdene i 1943 med andre Ord svaret til Situationen i 1941.

Om Invasionen gennem Europa har jeg kun faa Oplysninger. I Østprøjsen og ved Rossitten var Invasionen 1943-44 kraftigere end i 1941-42, men efter Udsagn fra E. SCHÜZ og F. TISCHLER

kunde den ved Rossitten dog ikke karakteriseres som nogen Storinvasion. Trækket kulminerede allerede mellem 28. Okt. og 20. Nov., men Silkehalerne var almindelige hele December. Fra Foraarsstrækket er der som sædvanlig kun faa Iagttagelser fra Marts og Begyndelsen af April. Fra det øvrige Tyskland foreligger ingen Iagttagelser¹). Derimod var der en kraftig Invasion i England, med svag Begyndelse i November og Kulmination i Januar. Endnu i Februar, Marts og April 1944 var Silkehalen ret talrig i England. I Holland havde Indvandringen en invasionsartig Karakter, og man sammenligner Silkehalernes Optræden i 1943-44 med de store Invasionsaar 1903-04, 1913-14, 1921-22 og 1932-33. Invasionen begyndte i November og kulminerede i December. Endnu i 1ste Halvdel af April blev Fuglene set hist og her i Holland, noget der ikke har været Tilfældet ved tidligere Invasioner (TOLLMAN 1944). Fra Belgien har jeg Oplysninger om, at de første Fugle blev set allerede i Begyndelsen af Oktober 1943, og i November og December var Silkehalerne almindelige i det østlige Belgien. Sidste Iagttagelse stammer fra 20. Feb. 1944. P. GÉROUDET, Génève, har meddelt mig, at der i Vinteren 1943-44 ikke blev set Silkehaler i Schweiz, og dette er saa meget mere paafaldende, som Schweiz i 1941-42 havde en meget kraftig Invasion.

Til Trods for at Oplysningerne om Silkehale-Invasionen i Europa 1943-44 var saa sparsomme, fremgaar det dog, at Trækrets Retning har været forskellig fra 1941-42. Paafaldende er det, at navnlig Holland 1943-44 havde en meget kraftig Invasion, medens der overhovedet ikke blev set Silkehaler i Schweiz. Det omtalte Ringfund fra Rungsted viser, at de samme Fugle har været i Bevægelse under de 2 sidste Invasioner, og man kan altsaa fastslaa, at samme Silkehaler har deltaget i 2 paa hinanden følgende Invasioner, men at Trækretningen i Europa har været forskellig i de paagældende Aar.

Denne lille Redegørelse skal ikke være noget Bidrag til Diskussionen om Silkehalernes Invasion, som var i Gang før Krigen, men den rummer Oplysninger, som jeg har ment det rigtigst at fremkomme med.

¹) Fra Vogelwarte Helgoland har jeg dog Meddelelse om et Decembertræk, der var stærkere end i 1941. Fra Foraarsstrækket foreligger en bemærkelsesværdig Iagttagelse af en Silkehale den 8. Maj 1944.

SUMMARY IN ENGLISH

**Irruption of the Waxwing (*Bombycilla g. garrulus* (L.))
during the Winter of 1943-44.**

During the winter of 1943-44 a large invasion of the Waxwing (*Bombycilla g. garrulus* (L.)) took place in Denmark and in many other European countries, being even larger than the invasion in 1941-42 (cf. KRÜGER 1943, p. 20).

The first birds appeared in Denmark in the last days of Oct., at the same time in Jutland and in Zealand. The maximum number of observed birds was between the 1st and the 20th of December, but still in the first days of January a considerable migration took place through Denmark. During February and the following months the number diminished, and in April only few birds were observed, mainly in Zealand. Still in May some specimens were seen, the last on the 26th of May. A specimen captured in Rungsted (North Zealand) the 13th of January 1944 had been ringed during the preceding invasion in December 1941 on Heligoland, showing that the same birds have been involved in both invasions.

From Sweden information was received regarding the fructification of the rowan tree (*Sorbus aucuparia* L.). Throughout Sweden the fructification was very scarce, in some places berries were almost missing. The condition was thus quite as in 1941.

Some remarks are added on the invasion in Western and Central Europe. The direction of the migration was more westerly than in 1941-42, as the birds were very numerous in Holland but quite absent in Switzerland. In 1941-42 a large invasion took place in Switzerland, whereas Holland was visited on a minor scale than in 1943-44.

Literatur.

BRITISH BIRDS **38**, 1944, pp. 34-35, 154, 218 og 300.

DER VOGELZUG **14**, 1943, p. 149.

KRÜGER, C. 1943: Silkehalens (*Bombycilla g. garrulus*) Invasion i Europa Vinteren 1941-42. — Dansk Orn. For. Tidsskr. **37**.

TOLLMAN, R. 1944: De invasie van de pestvogel in Nederland 1943-44. — *Limosa* **17**.
